

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-1-142 (Özelleştirme)
Karar Sayısı : 10-01/1-1
Karar Tarihi : 6.1.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Cengiz SOYSAL, Harun ULU, Harun GÜNDÜZ,
Cemal Ökmen YÜCEL, S. Yersu ŞAHİN

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

20 **D. TARAFLAR**

: - Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
(Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş.)
Ziya Gökalp Cad. No: 80 06600 Kurtuluş/Ankara
- Eti Gümüş A.Ş.
T.Güneş B. 15. Cd. No:30 Çankaya/Ankara
- Sarar Giyim Tekstil Sanayi Ticaret A.Ş.-Sarar Büyük
Mağazacılık Ticaret A.Ş. Ortak Girişim Grubu
Organize Sanayi Bölgesi 9. Cd. Eskişehir
- KCETAŞ-AYEN Ortak Girişim Grubu
Seyitgazi Mh. Nuhnaci Yazgan Cd. No:32 Melikgazi/Kayseri
30 - Cengiz Elektrik Toptan Satış A.Ş.
Altunizade Mahir İz Cad. No:30 34662 Üsküdar/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin %100 oranındaki hissesinin blok olarak satış yöntemiyle özelleştirilmesi kapsamında söz konusu hisselerin Eti Gümüş A.Ş. veya Sarar Giyim Tekstil Sanayi Ticaret A.Ş.-Sarar Büyük Mağazacılık Ticaret A.Ş. Ortak Girişim Grubu veya KCETAŞ-Ayen Ortak Girişim Grubu veya Cengiz Elektrik Toptan Satış A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

40 **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 10.11.2009 tarih ve 8052 sayı ile giren ve eksiklikleri en son 29.12.2009 tarih ve 9404 sayı ile tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri çerçevesinde düzenlenen 30.12.2009 tarih ve 2009-1-142/ÖN-09-CS sayılı Özelleştirme Nihai İnceleme Raporu 5.1.2010 tarih ve REK.0.05.00.00-120/301 sayılı Başkanlık Önergisi ile 10-01 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda bildirim konusu işlemin;

- 4054 sayılı Kanun ve 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğu,
- Teklif sahiplerinden herhangi birisinin Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin %100 oranındaki hissesini blok olarak devralmasının 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve
50

10-01/1-1

1997/1 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca bir hakim durum yaratan veya mevcut hakim durumu güçlendiren ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir işlem olmadığı, dolayısıyla bildirim konusu işleme izin verilmesi gerektiği

görüşü ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Devredilen: OSMANGAZİ Elektrik Dağıtım A.Ş. (OSMANGAZİ)

60 OSMANGAZİ'nin ana sözleşmesinin "Sermaye" başlıklı 6. maddesine göre sermayesinin tamamı TEDAŞ'a ait olup, şirket hissedarı olarak da yalnızca TEDAŞ yer almaktadır. Ancak 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun gereğince hisselerinin %100'ü mevcut durumda Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na aittir.

Elektrik dağıtımı, perakende satışı ve perakende satış hizmeti faaliyetlerinde bulunan ve tamamı kamu mülkiyetinde bir iktisadi devlet teşekkülü olan TEDAŞ, 2.4.2004 tarih ve 2004/22 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) Kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. OSMANGAZİ, TEDAŞ'ın özelleştirilmesi kapsamında Eskişehir, Afyon, Bilecik, Kütahya, Uşak illerini kapsayan bölgedeki elektrik dağıtımı ve perakende hizmetlerini yerine getirmek için 2005 yılında TEDAŞ'a bağlı bir ortaklık olarak kurulmuştur. OSMANGAZİ, ilgili faaliyetlerini 4046 sayılı Kanun çerçevesinde yürütmektedir.

2008 yılı cirosu (.....) TL, 2008 yılı elektrik satışı 5.041.687 GWh olarak gerçekleşen OSMANGAZİ'nin perakende elektrik satışı ve hizmeti pazarında 2008 yılı payı yaklaşık olarak %3,69'dur.

H.1.2. Teklif Sahipleri¹

H.1.2.1. Eti Gümüş A.Ş. (Eti Gümüş)

80 Eti Gümüş'ün de içinde yer aldığı grup esas itibarıyla seramik üretimi, bakır, kurşun, çinko ve krom madenlerini arama ve işletme alanlarında faaliyet göstermektedir. 2008 yılı cirosu (.....) TL olan Eti Gümüş'ün hissedarlık yapısına aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 1: Eti Gümüş'ün Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Yıldızlar SSS Holding A.Ş.	(...)
Sebahattin Yıldız	(...)
Vahip Yıldız	(...)
Sinan Yıldız	(...)
Cihan Yıldız	(...)
Hilal Yıldız	(...)
Musa Yıldız	(...)
Bahar Yıldız	(...)
TOPLAM	~100,00

¹ Teklif sahipleri arasında AKSA Elektrik Perakende Satış A.Ş. (AKSA) ve Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş. (KOLİN)'de yer almakla birlikte, ilgili teşebbüslere gönderilen eksiklik yazıları henüz cevaplanmadığından, adı geçen teşebbüsler bu aşamada değerlendirmeye tabi tutulmamış olup, haklarındaki inceleme süreci devam etmektedir.

10-01/1-1

Tablo 2: Yıldızlar SSS Holding A.Ş.'nin Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Sebahattin Yıldız	(....)
Vahip Yıldız	(....)
Sinan Yıldız	(....)
Cihan Yıldız	(....)
Musa Yıldız	(....)
Hilal Yıldız	(....)
Bahar Yıldız	(....)
TOPLAM	100

90 Dosyadaki bilgilerden, Eti Gümüş ve Eti Gümüş ile aynı grupta yer alan ya da doğrudan veya dolaylı iştirak ilişkisi içinde olan gerçek veya tüzel kişilerin elektrik üretim, dağıtım veya perakende pazarında herhangi bir faaliyetinin olmadığı anlaşılmaktadır. Bunun yanında Yıldızlar SSS Holding A.Ş.'nin %(....) hissesine sahip olduğu 3 S Enerji ve Maden Üretimi A.Ş.'nin, EPDK'dan üretim lisansı alınmış ve (....) MWm kurulu güce sahip olması planlanan elektrik enerjisi üretim yatırımı bulunmaktadır. Çankırı ilinde kurulacak tesisin yakıt türü linyit kömürü olup, rezerv miktarı yaklaşık (.....) ton civarındadır.

H.1.2.2. Sarar Giyim Tekstil San. ve Tic. A.Ş. (Sarar Giyim) ile Sarar Büyük Mağazacılık Tic. A.Ş. (Sarar Mağazacılık) Ortak Girişim Grubu

ÖİB'nin bildiri mi ve gönderilen ek yazıda sunulan Ortak Girişim Beyannamesi'ne göre, Sarar Giyim %(....) ve Sarar Mağazacılık'ın %(....)'şer hisseye sahip bir ortak girişim grubu olarak dosya konusu ihaleye katıldığı bildirilmektedir.

100 Sarar Giyim, konfeksiyon ve ev tekstili imalatı ve satışı alanında, Sarar Mağazacılık ise perakende konfeksiyon ürünleri satışı alanında faaliyet göstermektedir. Sarar Giyim'in 2008 yılı cirosu (.....) TL, Sarar Mağazacılık'ın 2008 yılı cirosu ise (.....) TL'dir.

Sarar Giyim'in hissedarlık yapısı aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 3: Sarar Giyim'in Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Cemalettin SARAR	(....)
Celaleddin SARAR	(....)
Sabahattin SARAR	(....)
Ali Emre SARAR	(....)
Gözde SARAR	(....)
TOPLAM	100,0000

Sarar Mağazacılık'ın hissedarlık yapısı ise aşağıda yer almaktadır:

Tablo 4: Sarar Mağazacılık'ın Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Cemalettin SARAR	(....)
Celaleddin SARAR	(....)
Sabahattin SARAR	(....)
Ali Emre SARAR	(....)
Gözde SARAR	(....)
TOPLAM	100

110 Her iki şirketin yönetim kurulu üyeleri aynı kişilerden oluşmaktadır. Dolayısıyla şirketlerin hissedarlık ve yönetim kurulu yapılarından, Sarar Giyim ve Sarar Mağazacılık'ın aynı yönetim yapısına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Buna ilaveten Bildirim Formu ve ek yazılardan Sarar Giyim ve Sarar Mağazacılık ile aynı grupta yer alan ya da doğrudan veya dolaylı iştirak ilişkisi içinde olan gerçek veya tüzel kişilerin elektrik üretim, dağıtım veya perakende pazarında herhangi bir faaliyetinin olmadığı anlaşılmaktadır.

10-01/1-1

H.1.2.3. Kayseri ve Civarı Elektrik T.A.Ş. (KCETAŞ) ve Ayen Enerji A.Ş. (AYEN) Ortak Girişim Grubu

ÖİB'nin bildiri ve gönderilen ek yazıda sunulan Ortak Girişim Beyannamesi'ne göre, KCETAŞ'ın %(....) ve AYEN'in %(....) hisseye sahip bir ortak girişim grubu olarak dosya konusu ihaleye katıldığı bildirilmektedir.

H.1.2.3.1. Kayseri ve Civarı Elektrik T.A.Ş. (KCETAŞ)

2008 yılı ciro su (.....) TL olan KCETAŞ'ın hissedarlık yapısına aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 5: KCETAŞ'ın Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Kayseri B. Şehir Belediyesi	(....)
Aktiv Group Holding A.Ş.	(....)
TETAŞ	(....)
Kayseri Ekmekçilik A.Ş.	(....)
TES-İŞ Sendikası	(....)
TEK Vakfı	(....)
Gerçek Kişiler	(....)
TOPLAM	100,00

Dosyadaki bilgilere göre, KCETAŞ'ın elektrik üretim pazarında faaliyeti bulunmayıp elektrik dağıtım pazarındaki faaliyetleri aşağıda gösterilmektedir:

Elektrik Dağıtım Pazarı

Kayseri Bölgesi'nin elektrik dağıtım işletme hakkı 1990 yılında KCETAŞ'a devredilmiştir. KCETAŞ'ın Kayseri ilindeki elektrik dağıtım hizmetleri açısından %100 pazar payı bulunmakla birlikte Türkiye elektrik pazarında alım-satımındaki payı ve kaçak elektrik kullanımındaki durumuna aşağıdaki tabloda yer verilmektedir:

Tablo 6: KCETAŞ'a ait alım-satım ve kayıp kaçaklara ilişkin veri (2008)

Alınan Elektrik (GWh)	Satılan Elektrik (GWh)	Kayıp ve Kaçak (GWh)	Kayıp ve Kaçak Oranı (%)	Alınan Elektrikteki Pay (%)	Satılan Elektrikteki Pay (%)
(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)

H.1.2.3.2. Ayen Enerji A.Ş. (Ayen)

2008 yılı ciro su (.....) TL olan Ayen'in hissedarlık yapısı aşağıdadır:

Tablo 7: Ayen'in Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Aydiner İnşaat A.Ş.	(....)
Halka Açık Kısım	(....)
Gerçek Kişiler	(....)
TOPLAM	100,00

Ayen, 1970 yılında kurulan Aydiner İnşaat A.Ş. (Aydiner İnşaat) tarafından kontrol edilmektedir. Aydiner İnşaat'ın hissedarlık yapısına aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 8: Aydiner İnşaat A.Ş.'nin Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Mehmet AYDINER	(....)
Turgut AYDINER	(....)
Turhan AYDINER	(....)
Fatma Nirvana AYDINER	(....)
Ömer Ali AYDINER	(....)
Ayşe Tuvana Aydiner KIRAÇ	(....)
TOPLAM	100,00

Yukarıdaki hissedarlık yapılarından Ayen'in, Aydiner İnşaat tarafından kontrol edildiği anlaşılmaktadır.

10-01/1-1

Aydiner İnşaat'ın kontrol ettiği grup şirketleri ve Ayen'in grup şirketlerindeki hissedarlık oranına aşağıda yer verilmektedir:

140 **Tablo 9: Ayen'in, Aydiner İnşaat Grup Şirketleri'ndeki Hissedarlık Oranı**

Şirketler	AYEN'in Hisse Oranı (%)
Ayen Ostim Enerji Üretim A.Ş.	(...)
Kayseri Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş.	(...)
Ayen Elektrik Ticaret A.Ş.	(...)

KCTAŞ'ın, Aydiner İnşaat'ın (Ayen ile birlikte) toplam yaklaşık %(...) pay ile kontrol ettiği Kayseri Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş.'de %(...) oranında hissesi bulunmaktadır.

Kayseri Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin hissedarlık yapısına aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 10: Kayseri Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Hissedarlık Yapısı

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Ayen	(...)
Kayseri ve Civarı Elektrik Ticaret A.Ş.	(...)
Kayseri İli İl Özel İdare Müdürlüğü	(...)
Kayseri B.Şehir Belediyesi	(...)
Erboşan Erciyes Boru San. ve Tic. A.Ş.	(...)
Karsu Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	(...)
Çetinkaya Mensucat Tic. ve San. A.Ş.	(...)
Aydiner İnşaat A.Ş.	(...)
Saygın Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	(...)
Yapı-Teknik Mühendislik Müşavirlik Ltd. Şti.	(...)
Birlik Mensucat Tic. ve San. A.Ş.	(...)
Gündeş İnşaat Malzeme Ltd. Şti.	(...)
Gerçek Kişiler	(...)
TOPLAM	100,00

Ayen Grubu şirketlerinin, elektrik pazarındaki üretimine ilişkin bilgiye aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 11: AYEN Grubuna Ait Elektrik Üretim Yatırımları (2008)

Yatırım	Yakıt Tipi	Kurulu Güç (MW)	Satılan Elektrik (2008, MWh)
Ayen Çamlıca I HES	Hidroelektrik	(...)	(...)
Kayseri Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş. Yamula Barajı ve HES	Hidroelektrik	(...)	(...)
Ayen Ostim Enerji Üretim A.Ş.	Doğal gaz	(...)	(...)
Ayen Ostim Doğalgaz Santrali		(...)	(...)
TOPLAM		(...)	(...)

150 Yukarıda yer verilen bilgiler göz önüne alındığında Ayen Grubu'nun elektrik üretim pazarındaki faaliyetleri ve pazar paylarına ilişkin özet tablo aşağıdadır:

Tablo 12: Ayen Grubu'nun Elektrik Üretim Faaliyetleri ve Türkiye'deki Pazar Payları

	Satılan Elektrik (MWh)	Kurulu Güç (MW)	Türkiye Tüketim Miktarı (MWh)	Türkiye Kurulu Gücü (MW)	Üretim Pazar Payı (%)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)
Ayen	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)

Bunun yanında Ayen'in yapım veya lisans aşamasında olan ya da 2008 yılında faaliyette olmayan yaklaşık toplam (...) MW'lık kurulu güce sahip elektrik üretim yatırımı bulunmaktadır.

10-01/1-1

H.1.2.4.Cengiz Elektrik Toptan Satış A.Ş. (Cengiz Elektrik)

Cengiz Elektrik, 17.7.2003 tarihinde tescil edilmiş bir teşebbüs olup kurulduğu günden bu yana esas amaç ve konusunda bir faaliyeti olmamıştır. Cengiz Elektrik'in hissedarlık yapısına aşağıda yer verilmektedir:

160 **Tablo 13: Cengiz Elektrik Hissedarlık Yapısı**

Hisse Sahibi	Hisse Oranı (%)
Mehmet CENGİZ	(....)
Ekrem CENGİZ	(....)
Ahmet CENGİZ	(....)
Şeref CENGİZ	(....)
Asım CENGİZ	(....)
Kazım CENGİZ	(....)
TOPLAM	100

Dosyadaki bilgilerden, Cengiz Elektrik'in, Cengiz Elektrik ile aynı hissedarların pay sahibi olduğu Cengiz Holding A.Ş. (Cengiz) tarafından kontrol edilen bir grup şirketi olduğu anlaşılmıştır.

Cengiz, 2007 yılında tescil olunarak kurulmuş olup, 1980 yılından itibaren inşaat alanında faaliyete başlayan ve enerji, maden, turizm gibi sektörlerde de faaliyette bulunan şirketlerin yönetimini üstlenmektedir. 2008 yılı elektrik enerjisi üretiminden elde ettiği ciro (.....) TL olan Cengiz'in hissedarlık yapısı, Cengiz Elektrik'in hissedarlık yapısı ile birebir aynı şekildedir.

170 Diğer taraftan dosyadaki bilgilere göre, Cengiz'in elektrik dağıtım ve üretim pazarında faaliyetleri aşağıdaki gibidir.

Elektrik Dağıtım Pazarı

180 Cengiz, Rekabet Kurulu'nun 4.12.2008 tarih ve 08-69/1115-432 sayılı kararı ile %100 oranındaki hissesinin blok olarak satış yöntemiyle özelleştirilmesine izin verdiği MERAM Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin (MERAM) ihalesinde, ihaleyi kazanan Alsim Alarko Sanayi Tesisleri ve Tic. A.Ş.'nin (Alsim Alarko) ardından en yüksek teklifi veren teşebbüslerden birisidir. Ancak izleyen süreçte, MERAM'ın devralınmasına yönelik ilgili ihale şartnamesinin 20. maddesi hükmüne göre Alsim Alarko ve Cengiz'in ortak olarak yer aldığı ALCEN Enerji Dağıtım ve Perakende Satış Hizmetleri A.Ş. (ALCEN) adlı bir şirket kurulmuş ve bu devir işlemi için Rekabet Kurulu'na bildirim yapılmıştır. Bahse konu devre ilişkin yapılan bildirim sonucu Rekabet Kurulu 28.10.2009 tarih ve 09-49/1219-307 sayılı kararı ile ALCEN'in bir ortak girişim olduğuna karar vermiş ve işleme izin vermiştir. Sonuç olarak Cengiz'in, MERAM'ı kontrol eden ALCEN adlı ortak girişimdeki iki ortaktan birisi olarak elektrik dağıtım pazarında faaliyeti bulunmaktadır. Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Aksaray, Konya, Karaman illerinde elektrik dağıtım ve perakende hizmetlerini yürütmek üzere kurulmuş olan MERAM'ın söz konusu illerdeki elektrik dağıtım hizmetleri açısından %100 pazar payı bulunmakla birlikte Türkiye elektrik pazarında alım-satımındaki payı ve kaçak elektrik kullanımındaki durumuna aşağıdaki tabloda yer verilmektedir:

Tablo 14: MERAM'a ait alım-satım ve kayıp kaçaklara ilişkin veri (2008)

Alınan Elektrik (GWh)	Satılan Elektrik (GWh)	Kayıp ve Kaçak (GWh)	Kayıp ve Kaçak Oranı (%)	Alınan Elektrikteki Pay (%)	Satılan Elektrikteki Pay (%)
(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)

190 *Elektrik Üretim Pazarı*

Cengiz'in elektrik üretim pazarında faaliyet gösteren grup şirketleri ve bu şirketlerin üretimine ilişkin bilgiye aşağıda yer verilmektedir:

10-01/1-1

Tablo 15: Cengiz'in Elektrik Üretim Faaliyetleri

Grup Şirketi	Yakıt Tipi	Kurulu Güç (MW)	Satılan Elektrik (2008, MWh)
Eti Alüminyum A.Ş. (Oymapınar)	Hidroelektrik	(....)	(....)
Eti Alüminyum A.Ş.	Fuel Oil	(....)	(....)
Eti Bakır A.Ş.	Hidroelektrik	(....)	(....)
TOPLAM		(....)	(....)

Yukarıda yer verilen bilgiler göz önüne alındığında Cengiz Elektrik'in ve onu kontrol eden Cengiz'in elektrik üretim pazarındaki faaliyetleri ve pazar paylarına ilişkin özet tablo aşağıdadır:

Tablo 16: Cengiz'in Elektrik Üretim Faaliyetleri ve Türkiye'deki Pazar Payları

	Satılan Elektrik (MWh)	Kurulu Güç (MW)	Türkiye Tüketim Miktarı (MWh)	Türkiye Kurulu Gücü (MW)	Üretim Pazar Payı (%)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)
Cengiz	(....)	(....)	198.085.200	41.817,2	(....)	(....)

Bunun yanında Cengiz'in yapım veya lisans aşamasında olan ya da faaliyette olmayan yaklaşık toplam (....) MW'lık kurulu güce sahip elektrik üretim yatırımı bulunmaktadır.

200 H.2. Yapılan İşlem

Dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesine ilişkin stratejinin ana hatlarının, esas itibarıyla 17.3.2004 tarih ve 2004/3 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile oluşturulan Elektrik Enerjisi Sektörü Reformu ve Özelleştirme Stratejisi Belgesi (Strateji Belgesi) ile belirlendiği görülmektedir. Strateji Belgesi ile Türkiye'nin dağıtım şebekesi coğrafi yakınlık, yönetsel yapı, enerji talebi ve diğer teknik/mali etkenler dikkate alınarak 21 dağıtım bölgesine bölünmüş ve bunlardan 20'sinin sahibi olan TEDAŞ, özelleştirme programına alınmıştır. Söz konusu 21 bölge aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 17: Dağıtım bölgeleri

Bölge	Dağıtım Şirketi İsmi	Kapsanan İller
1	Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.	Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin, Batman, Siirt, Şırnak
2	Vangölü Elektrik Dağıtım A.Ş.	Bitlis, Hakkari, Muş, Van
3	Aras Elektrik A.Ş.	Erzurum, Ağrı, Ardahan, Bayburt, Erzincan, Iğdır, Kars
4	Çoruh Elektrik Dağıtım A.Ş.	Trabzon, Artvin, Giresun, Gümüşhane, Rize
5	Fırat Elektrik Dağıtım A.Ş.	Elazığ, Bingöl, Malatya, Tunceli
6	Çamlıbel Elektrik Dağıtım A.Ş.	Sivas, Tokat, Yozgat
7	Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.	Adana, Gaziantep, Hatay, Mersin, Osmaniye, Kilis
8	Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.	Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Aksaray, Konya, Karaman.
9	Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş.	Ankara, Kırıkkale, Zonguldak, Bartın, Karabük, Çankırı, Kastamonu
10	Akdeniz Elektrik A.Ş.	Antalya, Burdur, Isparta il sınırları
11	Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş.	İzmir, Manisa
12	Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş.	Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Yalova
13	Trakya Elektrik Dağıtım A.Ş.	Edirne, Kırklareli, Tekirdağ.
14	İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş.	İstanbul ili Anadolu Yakası.
15	Sakarya Elektrik Dağıtım A.Ş.	Sakarya, Bolu, Düzce, Kocaeli.
16	Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş.	Eskişehir, Afyon, Bilecik, Kütahya, Uşak
17	Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş.	İstanbul ili Rumeli Yakası.
18	Kayseri ve Civarı Elektrik Dağıtım A.Ş.	Kayseri
19	AYDEM	Aydın, Denizli, Muğla
20	Göksu Elektrik Dağıtım A.Ş.	Kahramanmaraş, Adıyaman
21	Yeşilirmak Elektrik Dağıtım A.Ş.	Samsun, Amasya, Çorum, Ordu, Sinop

İllerleyen süreçte Menderes Elektrik Dağıtım A.Ş. (MENDERES) 2008 yılında özelleştirme programından çıkarılmış ve bu bölge 1991 yılında başlayan süreç çerçevesinde AYDEM'e devredilmiştir². Mevcut durumda özel sektör şirketleri tarafından işletilen dağıtım bölgeleri; işletme hakkı 1990 yılında, işbu dosya konusu özelleştirme işlemine ilişkin ihalede teklif veren teşebbüsler arasında olan Kayseri ve Civarı Elektrik Dağıtım A.Ş.'ye devredilen Kayseri bölgesi, 2008 yılında AYDEM'e devri gerçekleşen

² Rekabet Kurulu'nun 8.5.2008 tarih ve 08-32/397-134 sayılı kararı.

10-01/1-1

220 Aydın-Denizli-Muğla bölgesi, 2008 yılında özelleştirilmesi Kurulun 14.8.2008 tarih, 08-50/746-302 ve 08-50/747-303 sayılı kararları çerçevesinde gerçekleştirilen Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş.³ (BAŞKENT) ve Sakarya Elektrik Dağıtım A.Ş.⁴dir (SAKARYA). Kurulun 4.12.2008 tarih, 08-69/1115-432 ve 08-69/1116-433 sayılı kararları çerçevesinde özelleştirilmesine izin verilen MERAM⁵ın ve Aras Elektrik Dağıtım A.Ş.⁶nin (ARAS) devir süreci ise mevcut durumda devam etmektedir.

H.3. İlgili Pazar

H.3.1. İlgili Ürün Pazarı

Dosya kapsamında ilgili ürün pazarları, “elektrik dağıtım hizmeti pazarı” ve “küçük ölçekli endüstriyel, ticari ve hane halkından oluşan tüketicilere yapılan perakende satışlar” olarak belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, değerlendirmede toptan satış ve ikili anlaşmalar kapsamında dağıtım şirketlerine yapılan satışlar ve doğal gaz dağıtım ve perakende faaliyetlerine ilişkin tespitlere de yer verilecek olmakla birlikte, bu aşamada bu faaliyetlere ilişkin nihai bir pazar tanımı yapılmasına gerek görülmemiştir.

H.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

230 Dosyadaki bilgiler doğrultusunda, her iki ilgili ürün pazarı açısından da ilgili coğrafi pazar, “Eskişehir - Afyon - Bilecik - Kütahya - Uşak illeri” olarak kabul edilmiştir.

H.4. Değerlendirme

İlgili ürün pazarı olarak belirlenen dağıtım faaliyetlerinin bölgesel olarak doğal tekel niteliği taşıması nedeniyle OSMANGAZI'nin bu pazar açısından %100 pazar payına sahip olduğu dikkate alındığında, tek başına bu durum sebebiyle dahi bildirim konu devir işleminin alıcı tarafı her kim olursa olsun Rekabet Kurulu iznine tabi olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Kaldı ki, OSMANGAZI'nin 2008 yılı cirosu da (.....) TL'dir. Aşağıda dosya konusuna ilişkin değerlendirme yapılırken öncelikle dağıtım özelleştirmelerine ilişkin ön bildirim aşamasında oluşturulan Kurul kararında yer alan hukuki ayrıştırma konusuna değinilmiş, ardından yatay ve dikey bütünleşme açısından değerlendirilmeler yapılmış ve sonrasında İhale Şartnamesinin 20. maddesine⁷ ilişkin bir bölüme yer verilmiştir. Ayrıca tekrarlamak gerekir ki, taraflardan AKSA ve KOLİN'in bildirimlerindeki eksiklikleri giderilemediği için değerlendirme kapsamına alınmamıştır.

H.4.1. Hukuki Ayrıştırma

250 Rekabet Kurulu TEDAŞ'ın özelleştirilmesine ilişkin oluşturduğu 21.7.2005 tarihli Kurul Görüşünde, “Geçiş döneminin sonuna kadar dağıtım faaliyetlerinin ve diğer elektrik piyasası faaliyetlerinin hukuki olarak ayrıştırılmasının Rekabet Kurulu'nun nihai izin koşulu olduğu” hükmüne yer vermiştir. Nitekim dağıtım özelleştirmeleri kapsamında olmamakla birlikte, ayrı bir sürecin devamı niteliğindeki Aydın-Muğla-Denizli bölgesinin dağıtım faaliyetlerinin AYDEM tarafından devralınmasına ilişkin işlemde, AYDEM tarafından söz konusu hukuki ayrıştırmanın yapılacağına ilişkin taahhüt ile birlikte Kurul devre izin vermiştir. Bildirime konu işlem ise özelleştirme programı içinde gerçekleştirilmektedir ve konuya ilişkin Rekabet Kurulu görüşüne dayanılarak hazırlanan İhale Şartnamesinin 17. maddesi⁸ uyarınca teklif sahipleri söz konusu ayrıştırmayı yapacaklarını taahhüt etmiş

³ Ankara, Kırıkkale, Zonguldak, Bartın, Karabük, Çankırı, Kastamonu illerini kapsayan bölge.

⁴ Sakarya, Bolu, Düzce, Kocaeli illerini kapsayan bölge.

⁵ Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Aksaray, Konya, Karaman illerini kapsayan bölge. MERAM özelleştirmesinde nihai karar, MERAM'ın ALARKO ve CENGİZ ortak girişimi tarafından alınmasına ilişkin 28.10.2009 tarih ve 09-49/1219-307 sayılı Karardır.

⁶ Erzurum, Ağrı, Ardahan, Bayburt, Erzincan, Iğdır, Kars illerini kapsayan bölge

⁷ ÖYK kararının ardından yapılacak devir sözleşmelerinin en az %51'ini Teklif Sahibinin oluşturacağı anonim şirket ile yapılması durumunda Rekabet Kurulu onayının aranmasına ilişkin İhale Şartnamesinde yer alan hüküm.

⁸ İhale Şartnamesi Madde 17. Alıcının Taahhüdü: Alıcı, Ek 5'de sunulan, Rekabet Kurulu'nun 21.07.2005 tarih ve 05-48/695-M sayılı Kararı'nda belirttiği şekilde 31.12.2012 tarihine kadar dağıtım faaliyetini ve diğer elektrik piyasası

10-01/1-1

bulunmaktadırlar. Kaldı ki, 4628 sayılı Kanunda yapılan değişikliğin ardından dağıtım firmalarının 2013'ten itibaren üretim ve perakende faaliyetlerini ayrı tüzel kişilikler altında göstermeleri bir yükümlülük haline gelmiştir. Dolayısıyla, Kurulun konuya ilişkin koşulunun yerine geldiği anlaşılmaktadır.

H.4.2. Kanun'un 7. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

260 Kanunun 7. maddesi kapsamında yapılacak değerlendirmede dikkate alınması gereken hususlardan biri, devam eden süreçte YEŞİLİRMAK, OSMANGAZİ ve ÇORUH olmak üzere üç bölge için aynı anda ihaleye çıkılması ve bazı teşebbüslerin birden fazla bölge için ÖYK'ya sunulan teklif sahibi listesinde yer almasıdır. Söz konusu üç dağıtım bölgesinin, dağıtım firmalarınca yapılan satışlar bakımından paylarını ve bu bölgelere ilişkin olarak ÖYK'ya bildirilmesi kararlaştırılan listede yer alan teklif sahiplerini gösteren tablo aşağıda yer almaktadır:

Tablo 18: YEŞİLİRMAK, ÇORUH ve OSMANGAZİ Dağıtım Bölgelerinin, Dağıtım Firmaları Tarafından Yapılan Satışlar İçindeki Payları ve Sırasıyla Teklif Sahipleri

İhalesi Yapılan Bölgeler	Dağıtım Firmaları Tarafından Yapılan Satışlar İçindeki Payları (2008, %)	Bu Bölgelere İlişkin ÖYK'ya Bildirilen Listede Yer Alan Teklif Sahipleri (Sırasıyla)
YEŞİLİRMAK	2,97	- ÇALIK - Anadolu Doğal Gaz Dağıtım A.Ş., - Kolin İnşaat Turizm San. ve Tic. A.Ş. - CENGİZ - Limak İnşaat San. ve Tic. A.Ş.
ÇORUH	1,66	- AKSA - ÇALIK - CENGİZ - AYDEM
OSMANGAZİ	3,69	- Eti Gümüş A.Ş. - AKSA - Sarar Ortak Girişim Grubu ⁹ - KCETAŞ Ayen Ortak Girişim Grubu - Kolin İnşaat Turizm San. ve Tic. A.Ş. - CENGİZ

270 Devam etmekte olan dağıtım özelleştirmeleri sürecinde her bir devir işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında yatay ya da dikey bütünleşme bakımından hakim durum analizine tabi tutulacağı açıktır. Bunun yanında her yeni dağıtım özelleştirmesinde aday alıcıların özelliklerine göre yapılan değerlendirmelerin farklı yaklaşımları ve yönleri de beraberinde getirmesi kaçınılmazdır. Dolayısıyla aşağıda rekabetçi davranışların koordinasyonu riskine ve hakim duruma ilişkin yapılan değerlendirmelere yer verilmiştir.

H.4.2.1. Rekabetçi Davranışların Koordinasyonu Riskine İlişkin Değerlendirme

280 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında, bir ortak girişimin yoğunlaşma doğurucu sayılması için, söz konusu ortak girişimin taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan bir yapıya sahip olması gerektiği belirtilmektedir. Esas itibarıyla burada ifade edilen rekabeti sınırlayıcı amaç veya etkinin belirlenmesinde, kurulan ortak girişim ile birlikte, kurucu teşebbüslerin kendi aralarında ya da kurucu teşebbüslerle ortak girişim arasında rekabetçi davranışların koordinasyonu riskinin doğup doğmadığı değerlendirilmektedir. Rekabetçi davranışların koordinasyonu riskinin bulunması, söz konusu ortaklığı 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında bir ortaklıktan çıkarmakta ve işlemin 4054 sayılı Kanununun 4. maddesi kapsamında değerlendirilmesini gerektirmektedir.

OSMANGAZİ'nin devrine ilişkin olarak teklif sahipleri arasında ortak kontrole tabi bir yapı bulunmamaktadır. Öte yandan, teklif sahiplerinin başka bölgelerdeki dağıtım faaliyetlerinde ya da elektrik piyasasının diğer alt ya da üst pazarlarında mevcut

faaliyetlerini hukuken ayrıştıracağını kabul, beyan ve taahhüt eder. Rekabet Kurulu'nun ve Kurul'un bu konudaki yetkileri saklıdır."

⁹ Sarar Giyim Tekstil San. Tic. A.Ş. – Sarar Büyük Mağacılık Ortak Girişim Grubu

10-01/1-1

290 ortaklıkların da bu bakımdan değerlendirmeye alınması gerekir. Bu bakımdan taraflar
incelendiğinde, teklif sahiplerinden CENGİZ'in bir önceki özelleştirme işleminde
MERAM'ı, Cengiz Holding ve Alsim Alarko ile kurmuş oldukları ortak girişim şirketi olan
ALCEN ile devraldıkları görülmektedir. Nitekim elektrik üretim faaliyetinde birbirlerine
rakip olan bu iki teşebbüsün kurmuş olduğu bu ortaklığa ilişkin rekabetçi davranışların
koordinasyonu değerlendirmesi, söz konusu devir işlemine ilişkin 28.10.2009 tarih ve
09-49/1219-307 sayılı Rekabet Kurulu kararında yer almış ve mevcut yapıda söz
konusu ortaklığın bu riski ortaya çıkaracak bir pazar payına ulaşmadığı sonucuna
varılmıştır. Bahse konu kararda, dağıtım, toptan satış ve üretimdeki paylar dikkate
alınmış, dağıtım hizmetinin hali hazırda doğal tekel niteliğine sahip olduğu belirtildikten
300 sonra, toptan satış pazarı ve üretime ilişkin olarak da tarafların pazar payları dikkate
alınarak bir değerlendirme yapılmıştır. Bu değerlendirmede MERAM'ın alıcı olarak
Türkiye pazarındaki payının sadece %4,1 seviyesinde olduğu ve tarafların doğrudan
kontrol ettikleri ya da ortak oldukları başka bir dağıtım bölgesi de bulunmadığı
gerekçesinden hareketle, ikili anlaşmalar bakımından koordinasyon etkisi doğuracak bir
durumun bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Mevcut durumda üç ayrı bölgenin aynı anda ihaleye çıkmış olması nedeniyle, her üç
bölgeye ilişkin teklif sahibi olan CENGİZ'in tek bir bölgeyi devralmasının yanında üç
bölgeyi de devralması durumunun da değerlendirilmesi gerekecektir. Değerlendirmeye
CENGİZ'in üç bölgeyi de devralması durumundan başlanacak olursa; bu durumda
310 CENGİZ'in doğrudan tam kontrole sahip olduğu dağıtım bölgelerinin alıcı olarak Türkiye
pazarındaki payı %8,32 seviyesinde olacaktır. Bu paya CENGİZ ve ALARKO'nun ortak
kontrolü altında bulunan MERAM da dahil edildiğinde toplam pay %12,61 olacaktır.
Cengiz'in mevcut durumda kurulu gücünün Türkiye kapasitesinin sadece %(....) olması
ve iki rakip arasındaki ortaklığın da sadece ALCEN'in bölgesi olan MERAM ile sınırlı
olması da dikkate alındığında, bu aşamada CENGİZ'in üç bölgeyi de devralmasında
yayıma etkisi ya da koordinasyon riski bakımından bir sakınca bulunmayacağı
düşünülmektedir. Değerlendirilme aşamasındaki dağıtım özelleştirmeleri sürecinde yer
alan adaylar bakımından, CENGİZ'in MERAM'da ALARKO ile ortaklığı bulunması
dışında koordinasyon riski doğurabileceği düşünülen başka bir ortaklık bu aşamada
320 bulunmamaktadır. Dolayısıyla mevcut özelleştirme süreci bakımından yapılacak olası
devir işlemlerinin herhangi bir piyasada koordinasyon riski doğurmayacağı
değerlendirilmektedir.

Aynı şekilde ihaleye ortak girişim grubu olarak katılan KCETAŞ-AYEN'in ortaklığı ele
alındığında, KCETAŞ'ın Kayseri bölgesi elektrik dağıtım faaliyetinde bulunduğu,
AYEN'in ise üretimde faaliyetleri bulunduğu görülmekle birlikte, bu ortaklığın taraflarının
sahip oldukları kapasite ve pazar paylarının, ALCEN'de yer alan ortaklığın kapasite ve
pazar paylarının çok altında kaldığı, dolayısıyla bu ortaklığın rekabetçi davranışların
koordinasyonu riskini ortaya çıkarmayacağı anlaşılmaktadır.

H.4.2.2. Hakim Duruma İlişkin Değerlendirme

330 Dağıtım özelleştirmelerine ilişkin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında
yapılacak değerlendirmelerde öncelikle 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda yer
alan pazar payı eşikleri ile teşebbüslere getirilen sınırlamalara değinmek gerekmektedir.
Şöyle ki, 4628 sayılı Kanun ile gerçek ve tüzel kişilere sahip olacakları üretim kapasitesi
bakımından %20¹⁰ ve toptan satış şirketleriyle yapılacak satışlar bakımından ise %10¹¹
sınır getirilmektedir. Bununla birlikte, dağıtım faaliyetleri açısından üretim ve toptan

¹⁰ "...Herhangi bir gerçek kişinin ya da özel sektör tüzel kişinin kontrol ettiği üretim şirketleri aracılığıyla sahip
olacağı toplam elektrik enerjisi kurulu gücü, bir önceki yıla ait yayımlanmış Türkiye toplam elektrik enerjisi kurulu
gücünün yüzde yirmisini geçemez."

¹¹ "...Herhangi bir gerçek kişinin ya da özel sektör tüzel kişinin kontrol ettiği toptan satış şirketleri aracılığıyla toptan
satışını yapabilecekleri elektrik enerjisi miktarı, piyasada bir önceki yılda tüketilen toplam elektrik enerjisi miktarının
yüzde onunu geçemez."

10-01/1-1

340 satıştaki gibi bir sınırlama bulunmamaktadır. Bu sınırlamalar özellikle özelleştirme sürecinde rekabetçi bir piyasa yapısı oluşturmak adına önemli olmakla birlikte, 4054 sayılı Kanunun 7. maddesi kapsamında yapılacak değerlendirmede “hakim durum yaratılması veya hakim durumun güçlendirilmesi” yönünde yapılacak tespitler önem kazanmaktadır. Rekabet politikası açısından ise söz konusu devir işlemlerine ilişkin değerlendirmede piyasada etkinliğini artırma hedefi çerçevesinde, elektrik sektörünün özelliklerinden kaynaklanan ölçek ekonomisinin sağlayacağı etkinlik ile rekabetçi yapının getireceği etkinliği sağlamaya yönelik olarak devir işlemlerine getirilecek sınırlamalar arasında uygun dengeyi bulmak önem kazanmaktadır. Bu kapsamda söz konusu devirler açısından hakim durum analizinde yatay ve dikey yoğunlaşmaların değerlendirilmesi önem kazanmaktadır.

350 Yatay ve dikey bütünleşme yönleriyle yapılacak hakim durum analizlerinin yanında, serbestleşmeye ilişkin geçiş döneminde olan elektrik piyasalarında, özelleştirmelerin, devirler sonrası rekabetçi yapıda teşebbüslerin üstleneceği rollerin belirlenmesi bakımından da önemli olduğu açıktır. Bu nedenle söz konusu devirler, sadece devrin gerçekteleştiği elektrik dağıtım pazarı bakımından değil, bu pazarlarla rekabetçi yapıda etkileşim içinde olması beklenen doğalgaz pazarı bakımından da değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır. Nitekim OSMANGAZI, YEŐİLIRMAK ve ÇORUH özelleştirmeleri sürecinde alıcı tarafların belli olmasıyla ortaya çıkan yeni tartişma alanı, bir bölgede doğalgaz dağıtımı yapan teşebbüslerin aynı bölgedeki elektrik dağıtım faaliyetlerini devralmaları ile gerçekteleşecek olan *yakınsayan pazar bütünleşmesi* durumudur. Şöyle ki, elektrik ve doğalgaz perakende pazarında faaliyet gösteren şirketler, özellikle dağıtım şirketleri, birbirlerinin pazarlarına girme konusunda potansiyel rakip konumdadırlar. Bu nedenle, yakınsayan pazar bütünleşmesi aslında rakipler arasında gerçekteleşen yatay bir yoğunlaşmanın özel bir türünü oluşturmaktadır.

360 Bu nedenle, bu dosya kapsamında yapılan hakim durum analizinde yakınsayan pazar bütünleşmesine ilişkin değerlendirme ayrı bir başlık altında yapılmıştır. Bu kapsamda, aşağıda dağıtıma ilişkin özelleştirmelerde hakim durum analizi şu üç başlık altında incelenmiştir:

- Yoğunlaşmaya (yatay) ilişkin değerlendirme
- Dikey bütünleşmeye ilişkin değerlendirme
- Yakınsayan pazarlar bakımından değerlendirme

a. Yoğunlaşmaya İlişkin Değerlendirme

370 **Dağıtım Hizmeti Pazarı:** Elektrik dağıtım hizmeti pazarı açısından bakıldığında ÇORUH'un ve diğer dağıtım şirketlerinin doğal tekel konumunda olduğu ve özelleştirme işlemlerinin kamu tekelinin özel tekele devri niteliğinde olacağı, başka bir ifadeyle mevcut hakim durumun korunacağı görölmektedir. Bu bakımdan devir işleminin alıcı taraf her kim olursa olsun mevcut hakim durumun (tekelin) el değiştirmesi anlamına geleceği, dolayısıyla yeni bir hakim durum yaratılması ya da mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmayacağı görölmektedir.

380 **Perakende Satış Pazarı:** Perakende satış hizmetleri bakımından da özellikle serbest olmayan tüketiciler açısından piyasada faaliyette olan perakende satış firmalarının bulunmadığı ve dağıtıcının perakende satış tarifesinin düzenlemeye tabi olduğu da dikkate alındığında, anılan özelleştirme işleminin düzenlenmiş bir alanın devrinin söz konusu olduğu söylenebilir. Dolayısıyla dağıtım bölgesini kim alırsa alsın geçiş dönemi sonuna kadar %100 pazar payına sahip olacağı dikkate alındığında, yatay yoğunlaşma bakımından mevcut hakim durumun güçlenmesinin söz konusu olmadığı görölmektedir. Hemen belirtmek gerekir ki, bu değerlendirme salt elektrik perakende faaliyetleri bakımından yatay yoğunlaşmanın değerlendirmesi şeklindeydir. Daha önce de belirtildiği üzere, yatay yoğunlaşma bakımından bir başka başlık da yakınsayan pazarlar

10-01/1-1

konusudur. Serbest olmayan tüketicilerin serbest tüketici limitlerinin sıfıra indirilmesiyle tamamen serbestleşeceği ve serbestleşme bile perakende şirketlerinin faaliyetlere başlamasıyla bu alandaki dağıtım firmasının sahip olduğu fiili tekelin ortadan kalkacağı görülmektedir. Bu noktada dağıtım firmasının bölgede %100 olan pazar payının rekabetçi pazar yapısına geçişin etkin bir şekilde sağlanabilmesi halinde zamanla düşmesi beklenmektedir. Bu noktada yapılacak özelleştirmenin, alıcı tarafın özelliklerine göre giriş engeli yaratacak şekilde elektrik dağıtım firmasının hakim durumunu güçlendiren bir özellik taşıması gerekmektedir ki, yatay yoğunlaşma bakımından bu konu yakınsayan pazara ilişkin bölümünde yeniden ele alınmıştır.

İkili Anlaşmalar Pazarı: Dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesinin sadece şebeke hizmetlerinin devri yönüyle değil, toptan satış pazarının talep tarafında piyasanın oluşması yönüyle de ele alınması gerekmektedir. Mevcut durumda dağıtım firmaları bölgelerindeki serbest olmayan tüketicilerin münhasır tedarikçisi oldukları gibi, serbest tüketicilerin de büyük bölümüne satış yapmaktadır. Söz konusu yerleşik dağıtım firmalarını devralacak olan teşebbüs, dağıtıma ilişkin teknik faaliyetlerle birlikte perakende satış işini ve müşteri portföyünü de devralacaktır. Geçiş dönemi sonunda bütün tüketicilerin serbest tüketici statüsüne geçmesinin beklenmesi ve 2013'ten itibaren dağıtım firmalarının perakende faaliyetlerini ayrı tüzel kişilik altında sürdüreceği olması, dağıtım bölgelerine yeni tedarikçilerin girerek rekabetçi bir baskı yaratmaları beklentisini beraberinde getirirse de, dağıtım faaliyetleriyle birlikte müşteri bilgilerine sahip olmak ve tüketici gözünde bölgenin dağıtım firması konumunda olmak gibi hususlar söz konusu dağıtım şirketlerine rekabetçi avantaj sağlayacaktır. Bu nedenle, özelleştirmeye tabi olan dağıtım şirketlerini devralan teşebbüslerin ikili anlaşmalar piyasasının talep tarafından da pay almış olarak kabul edilmeleri gerektiği ve söz konusu devir işlemlerinin toptan satış pazarında alım gücü bakımından da yoğunlaşma oluşturup oluşturmadığının dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir. Bu kapsamda, daraltılmış pazar tanımı olan dağıtım şirketlerine yapılan toptan satışlar itibarıyla bakıldığında, Türkiye'deki dağıtım şirketlerinin 2008 yılı itibarıyla yapmış oldukları alım ve satımlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo -19: Dağıtım şirketlerine ait alım-satım ve kayıp kaçaklara ilişkin veri (2008)

Bölge	Dağıtım Şirketi İsmi	Alınan Elektrik (GWh)	Satılan Elektrik (GWh)	Kayıp ve Kaçak (GWh)	Kayıp ve Kaçak Oranı* (%)	Alınan Elektrikteki Pay* (%)	Satılan Elektrikteki Pay (%)
1	Dicle Elektrik	14.576	5.214	9.362	64,2	9,15	3,82
2	Vangözü Elektrik	2.580	1.137	1.443	55,9	1,62	0,83
3	Aras Elektrik	2.274	1.656	618	27,2	1,43	1,21
4	Çoruh Elektrik	2.538	2.268	270	10,7	1,59	1,66
5	Fırat Elektrik	2.396	2.145	250	10,5	1,50	1,57
6	Çamlıbel Elektrik	2.290	2.088	202	8,8	1,44	1,53
7	Toroslar Elektrik	15.263	13.905	1.358	8,9	9,58	10,18
8	Meram Elektrik	6.394	5.859	535	8,4	4,01	4,29
9	Başkent Elektrik	12.167	11.161	1.005	8,3	7,64	8,17
10	Akdeniz	6.646	6.049	597	9	4,17	4,43
11	Gediz Elektrik	14.797	13.862	935	6,3	9,29	10,15
12	Uludağ Elektrik	11.643	10.941	702	6	7,31	8,01
13	Trakya Elektrik	5.886	5.473	413	7	3,70	4,01
14	İstanbul A. Yakası	9.491	8.672	819	8,6	5,96	6,35
15	Sakarya Elektrik	9.349	8.760	588	6,3	5,87	6,41
16	Osmangazi Elektrik	5.320	5.042	278	5,2	3,34	3,69
17	Boğaziçi Elektrik	21.282	18.948	2.335	11	13,36	13,87
18	Kayseri Elektrik	2.391	2.224	167	7	1,50	1,63
19	AYDEM	3.982	3.815	167	4,2	2,50	2,79
20	Göksu Elektrik	3.562	3.303	260	7,3	2,24	2,42
21	Yeşilirmak Elektrik	4.467	4.063	405	9,1	2,80	2,97
	TOPLAM	159.294	136.585	22.709		100,00	~100,00

10-01/1-1

420 Tablodan da görüleceği üzere, OSMANGAZİ'nin bütün dağıtım şirketleri içindeki payı %3,69'dur. Teklif sahiplerinin değerlendirilmesinde, ETİ GÜMÜŞ ve SARAR'ın halihazırda dağıtım faaliyeti bulunmamaktadır. KCETAŞ-AYEN ortaklığından KCETAŞ Kayseri Elektrik dağıtım bölgesini elinde bulunduruyor olmakla birlikte, bu bölgenin payının %1,63 olduğu ve dolayısıyla bu ortaklığın OSMANGAZİ'yi devralmasıyla ulaşılabilecek olan %5,32'lik payın hakim durum yaratmasının söz konusu olmayacağı anlaşılmaktadır.

Taraflardan CENGİZ'in yeni devraldığı MERAM bölgesi ile %4,01 paya sahip durumdadır. Bununla birlikte CENGİZ'in, OSMANGAZİ ile birlikte YEŞİLİRMAK ve ÇORUH'a teklif veren teşebbüsler arasında yer aldığı görülmektedir. Bu kapsamda, üç bölgenin de CENGİZ'e verilmesi olasılığı değerlendirildiğinde dahi, CENGİZ'in toplam payının %12,61 olacağı hesaplanmaktadır ki, bu durumda dahi işlemin yeni bir hakim durum ortaya çıkarmayacağı değerlendirilmektedir.

430 Yatay yoğunlaşma bakımından bu dosya kapsamında ortaya çıkabilecek en büyük yoğunlaşma seviyesi, özelleştirilmesi gündemde olan üç bölgenin de CENGİZ'e verilmesi durumudur. Bu duruma ilişkin yukarıda yapılan değerlendirmeden hareketle, teklif sahibi firmalardan herhangi birinin üç bölgeyi birden almasının, yatay yoğunlaşma açısından hakim durum yaratılması gibi bir sakınca doğurmayacağı değerlendirilmektedir.

b. Dikey Bütünleşmeye İlişkin Değerlendirme

440 Elektrik endüstrisinin serbestleşme sürecindeki yeniden yapılandırılmasında üretim, iletim, dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin ayrıştırılması öngörülmekle birlikte, üretim ve perakende satış faaliyetlerinin bütünleşmesinin engellenmediği görülmektedir. Dikey bütünleşme, sağlıklı işleyen rekabetçi bir piyasa yapısı açısından hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar doğurabilecektir.

450 Üretim ve perakende satış bütünleşmesinin sağlanmasıyla elde edilen olumlu sonuçlardan birinin, tüm tüketicilerin serbest olmasıyla uzun dönemli ikili anlaşmaların azalması ve üretim yatırımlarının cazibesini kaybetmesi riskini azaltmaya yönelik olarak üretim yatırımlarının teşvik edilmesi olduğu söylenebilir. Bunun yanında, spot piyasada oluşacak değişken fiyat seviyelerine karşı da dağıtım/perakende satış firmalarının üretim ile bütünleşik bir yapıya sahip olmasının avantaj yaratacağı ileri sürülebilir. Tüm tüketicilerin seçme hakkı kazanmasıyla, dikey bütünleşmenin bir risk olmaktan çıkacağı yönünde görüşler bulunsa da, serbest olmayan tüketicilerden oluşan münhasır bir müşteri portföyüyle özelleştirilen dağıtım firmaları açısından, dikey bütünleşmenin rekabetçi yapı açısından hiçbir risk taşımadığını söylemenin mümkün olmadığı düşünülmektedir.

460 Dağıtım bölgelerinde perakende satış faaliyetlerinde rekabetin oluşturulması açısından, dağıtım şirketlerinin aynı ekonomik bütünlük içindeki üretim şirketleriyle ikili anlaşmalar yapmaları, yüksek fiyatla alınan elektriğin maliyetinin tüketicilere yansıtılması riskini taşımaktadır. Bu nedenle, iyi işleyen bir ikili anlaşmalar piyasası sağlanabilmesi açısından dağıtım ve üretim şirketlerinin özelleştirme işlemleri, dikey bütünleşme yönüyle de ayrıntılı olarak ele alınmalı ve hem yapısal hem de davranışsal olarak rekabetçi bir toptan satış piyasası oluşturulması sağlanmalıdır. Şüphesiz, üretim-perakende satış bütünleşmesi ile piyasada hakim durum yaratma riski, üretim ve/veya perakende satış seviyelerinde yoğunlaşmanın varlığı halinde ortaya çıkacaktır. Bu noktada, bir önceki bölümde dağıtım/perakende seviyesinin ele alınmış olmasından hareketle, aşağıda kısaca Türkiye üretim pazarına göz atılacaktır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, elektrik piyasasında kurulu güç bakımından kamunun egemenliği söz konusudur. Türkiye'de 2008 yılı itibarıyla kurulu gücün üretici kuruluşlara göre dağılımı aşağıdaki tabloda görüldüğü gibidir:

10-01/1-1

Tablo -20: Türkiye'nin Yakıt Cinslerine Göre Kurulu Gücü (2008, MW)

Kuruluşlar	Termik	Hidroelektrik	Jeotermal	Rüzgar	Kuruluş Toplamı	Oran (%)
EÜAŞ	8690,9	11.455,9			20.146,8	48,2
EÜAŞ'IN Bağlı Ortaklık Ortaklıkları	3.834,0				3.834,0	9,2
Mobil Santraller	262,7				262,7	0,6
Otoprodüktör + Üretim Şirketleri + İHD	14.807,4	2372,8	363,7	29,8	17573,8	42,0
TOPLAM	27.374,0	13.453,4		325,6	41.817,2	
Kaynakların Kurulu Güce Katkısı (%)	66,0	33,1	0,9	0,1		%100

Burada hemen belirtmek gerekir ki, EÜAŞ'a ait santraller (%48,2) ve EÜAŞ'ın bağlı ortaklıkları (%9,2) gibi üretimini yaptıkları elektriği anlaşmalar çerçevesinde devlete satan santraller dikkate alındığında, Türkiye kurulu gücünün yaklaşık %57,4'ünün kamu kuruluşu ve onlarla ilişkili şirketler tarafından işletildiği görülmektedir.

470

Türkiye'de 2008 yılı itibarıyla elektrik üretiminin üretici kuruluşlara göre dağılımı aşağıdaki tabloda görüldüğü gibidir:

Tablo -21: Türkiye'nin Yakıt Cinslerine Göre Elektrik Üretimi, Brüt Talebi (2008, GWh)

Kuruluşlar	Termik	Hidroelektrik	Jeotermal	Rüzgar	Kuruluş Toplamı	Oran (%)
EÜAŞ	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
EÜAŞ'IN Bağlı Ortaklık Ortaklıkları	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Mobil Santraller	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Üretim Şirketleri	(...)			(...)	(...)	(...)
Otoprodüktörler+ İHD	(...)			(...)	(...)	(...)
TOPLAM (Türkiye)	164.139,2		34.278,8		198.417,9	
İthalat					(...)	(...)
İhracat					(...)	(...)
BRÜT TALEP (Tüketim)					198.085,2	100

İhalede teklif veren teşebbüslerin sahip olduğu kurulu güç, üretim miktarı ve pazar paylarına ilişkin tablo aşağıdadır:

Tablo -22: Teklif Sahibi Teşebbüslerin Elektrik Satım, Kurulu Güç ve Üretim Pazar Payları (2008)

	Satılan Elektrik (MWh)	Kurulu Güç (MW)	Türkiye Tüketim Miktarı (MWh)	Türkiye Kurulu Gücü (MW)	Üretim Pazar Payı (%)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)
ETİ GÜMÜŞ	(...)	(...)	198.085.200	41.817,2	(...)	(...)
SARAR	(...)	(...)			(...)	(...)
KCETAŞ-AYEN ¹²	(...)	(...)			(...)	(...)
CENGİZ	(...)	(...)			(...)	(...)

Bütün bu veriler göstermektedir ki, teklif sahibi teşebbüslerin sahip oldukları üretim kapasiteleri dikey bütünleşme açısından rekabetçi risk doğuracak büyüklükte değildir. Dikey bütünleşme konusu, dağıtım ve üretim özelleştirmelerinde izlenen strateji kapsamında daha sonra gerçekleşecek olan üretim özelleştirmeleri aşamasında daha detaylı değerlendirmeyi gerektirecek bir husus olarak görülmektedir. Bu çerçevede; ETİ GÜMÜŞ, SARAR, KCETAŞ-AYEN veya CENGİZ'den herhangi birinin OSMANGAZİ'yi devralmasının dikey bütünleşme açısından da hakim durum yaratılması ya da mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi bakımından bir sakınca doğurmadığı değerlendirilmektedir.

480

¹² Ayen'in üretim miktarları alınmıştır.

c. Yakınsayan Pazarlara İlişkin Değerlendirme

490 Bilindiği gibi Türkiye 21 elektrik, 60 doğalgaz dağıtım bölgesine ayrılmıştır. Doğalgaz bölgelerinin ihalesi büyük ölçüde tamamlanmış olup şu anda elektrik dağıtım bölgelerinin özelleştirilmesine devam edilmektedir. Bunun yanında belediyelerin elinde bulunan doğalgaz şirketleri için ihale süreci devam etmektedir. Bu noktada yakınsayan pazarlar olarak kabul edilebilecek olan elektrik ve doğal gaz perakende faaliyetlerinin çakışması ayrı bir değerlendirme konusu oluşturmaktadır. Bununla birlikte, mevcut dosya kapsamında alıcı tarafların ilgili elektrik dağıtım bölgesiyle çakışan bir bölgede doğal gaz dağıtım faaliyeti bulunmadığı dikkate alındığında¹³, yakınsayan pazar bütünleşmesi bakımından bu dosya kapsamında bir sakınca bulunmadığı değerlendirilmektedir.

H.4.3. İhale Şartnamesinin 20. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

500 OSMANGAZİ'nin özelleştirilmesine ilişkin 24.04.2009 tarihli ihale şartnamesinin "devir ve teslim" başlıklı 20. maddesi ile, ihale sonucu ÖYK kararının ardından yapılacak devrin, en az %51'ini ihaleye teklif veren teklif sahibinin oluşturacağı şirket ile tamamlanması öngörülmektedir. Söz konusu hüküm şu şekildedir;

"İhale sonucunda ÖYK tarafından tüzel kişiye satışın yapılmasına karar verilmesi halinde, Teklif Sahibi'nin talebi durumunda idarece belirlenecek süre içerisinde sermayesinin en az % 51'ini (elli bir) ihaleye teklif veren teklif sahibinin oluşturacağı bir anonim şirket kurulacak ve Hisse Satış Sözleşmesi bu surette kurulacak anonim şirket ile yapılacaktır.

510 *İhale sonucunda ÖYK tarafından Ortak Girişim Grubu'na satışın yapılmasına karar verilmesi halinde, İdarece belirlenecek süre içinde, Ortak Girişim Grubu Beyannamesindeki pay oranları esas olmak üzere sermayesinin en az % 51'ini (ellibir) ihaleye telif veren Ortak Girişim Grubu üyelerinin oluşturacağı bir "Anonim Şirket" kurulacak ve Hisse Satış Sözleşmesi bu surette kurulacak anonim şirket ile yapılacaktır.*

İhale sonucunda Teklif Sahibi'nin kuracağı ve sermayesinin en az % 51'ini (elli bir) Teklif Sahibi'nin oluşturacağı anonim şirketteki diğer hissedarların Rekabet Kurulundan ve EPDK nezdinde Kurul'dan İdare'ce belirlenecek süre içinde izin ve onay alması ve İdareye başvurusu gerekmektedir."

Hiç şüphesiz, ihale şartnamesinin 20. maddesi ile teklif sahibine verilen hakkın kullanılması aşamasında en az %51'i teklif sahibi tarafından oluşturulacak yeni tüzel kişideki diğer hisselerin farklı bir teşebbüse ait olması ve bir kontrol değişikliğinin söz konusu olması halinde, bu işlemin yeni bir devir işlemi olarak ele alınması ve 4054 sayılı Kanunun 7. maddesi kapsamında yapılacak değerlendirmeye yeni oluşuma izin verilip verilmeyeceğinin değerlendirilmesi gerekecektir. Yeni kurulacak anonim şirketin hissedarları içinde Teklif Sahibi dışında rekabet hukuku çerçevesinde farklı bir teşebbüsün bulunmaması halinde ise, söz konusu işlemin yeni bir devir işlemi olarak bildirilmesine gerek olmadığı, mezkûr bildirim kapsamında verilen kararın yeterli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, bu özelleştirme kapsamında, ÖYK kararının ardından OSMANGAZİ hisselerini devralacak şirketin hisselerinin %51'inin Teklif Sahibine ait olması ve kontrolün de Teklif Sahibine ait olması durumunda anılan durumun yeni bir işlem olarak nitelendirilemeyeceği, ancak devralacak yeni şirket içerisinde Teklif Sahibi dışında başka teşebbüslerin bulunması ve bunlarla ortak kontrole sahip olunması durumunda bu işleme ilişkin olarak bildirim yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

¹³ ÖYK'ya sunulacak teklif listesinde yer alan AKSA'nın OSMANGAZİ elektrik dağıtım bölgesinde yer alan Afyon ve Bilecik; KOLİN'in de Eskişehir illeri doğal gaz dağıtımını elinde bulundurduğu görülmektedir. Bu çakışmaya ilişkin ayrıntılı değerlendirmeye AKSA'ya ilişkin hazırlanacak olan rapor sonucunda yer verilecektir.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin %100 oranındaki hissesinin blok olarak satış yöntemiyle özelleştirilmesi kapsamında söz konusu hisselerin Eti Gümüş A.Ş. veya Sarar Giyim Tekstil Sanayi Ticaret A.Ş.-Sarar Büyük Mağazacılık Ticaret A.Ş. Ortak Girişim Grubu veya KCETAŞ-AYEN Ortak Girişim Grubu veya Cengiz Elektrik Toptan Satış A.Ş. tarafından devralınması işleminin, 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 7. maddesi ve 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna,
2. Adı geçen teklif sahiplerinden herhangi biri tarafından gerçekleştirilecek muhtemel devralma işlemi sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.